

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Історія української державності (LW0001CIUDB)	
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022/2023 –1 семестр	
Course of study / Назва спеціальності	Право 081	
Educational program / Освітня програма	Початковий (короткий цикл) – 5 ECTS;	
Education - ECTS / Рівень – Кредити	Обов'язкова	
Status / Статус	Українська	
Learning language / Мова навчання		
Author / Укладач	Шайкан Валентина Олексіївна, доктор історичних наук, професор, Державний університет економіки і технологій, e-mail: vashaikan@gmail.com; http://orcid.org/0000-0001-9408-9154 Шляхтич Роман Петрович, кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних наук Державний університет економіки і технологій e-mail: klorpsh@gmail.com ; https://orcid.org/0000-0001-5877-3522 моб.+380984111289	
Консультації		

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Надання молодшим бакалаврам знань щодо розуміння сутнісних проблем історичного розвитку українського народу та українського державотворення, зародження та етапів становлення засад державності, сукупного здобутку історико-політичної творчості, особливостей процесу націотворення, впливу європейських соціально-політичних й культурних цінностей на систему ціннісних орієнтацій українського народу, а також права України на визначення своєї специфічної геополітичної ролі – трансферної зони між країнами Європи та Азії.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1: «Історія української державності» у просторі соціально-гуманітарних наук. Етапи еволюції, особливості українського державотворення.

Слов'янські протидержавні утворення на українських землях: «класичні» та нові.

Тема 2: Київська Русь як середньовічна українська держава (IX –X ст.). Політичні аспекти утворення та розділу роздрібнення Київської Русі як середньовічної української держави IX- першої половини XIV ст.

Сучасні наукові теорії походження Київської Русі як держави: дискусії, позиції, думки. Основні етапи розвитку державності в Київській Русі: характерні риси етапів, еволюція владних інституцій. Період федеративної монархії (федеральної роздробленості): особливості, політичні наслідки, сучасні наукові дискусії. Питання про етнічну ідентифікацію Київської Русі, загально визнані наукові теорії. Еволюція політичного та соціально-економічного устрою Київської Русі: досягнення та недоліки.

Тема 3: Українські землі під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.): боротьба за незалежність та боротьба як перший досвід українського парламентаризму.

Українські землі у складі Великого князівства Литовського: політичний устрій, політичні особливості перебування українських земель у складі Литовсько-Руської держави. Україна у складі Речі Посполитої: розвиток української політичної та релігійної думки; братський рух у боротьбі за політичну консолідацію українського суспільства; сеймська боротьба як перший досвід українського парламентаризму. Еволюція українського козацтва як політичної сили Речі Посполитої та Східної Європи.

Тема 4: Українська національна революція, становлення та ліквідація української державності XVII – у XVIII ст.

Еволюція політичної культури українського козацтва та його лідерів. Реформаторські проекти та програми Сидерина (Северина) Наливайка, Йосипа Верещинського. Перші зародки національної державності. Нова політика територіальної організації Хмельницького. Негативні політичні тенденції в українському суспільстві; криза козацької автономії після виступу Богдана Хмельницького. Територіальний розкол України як наслідок першого етапу громадянської війни 1658-1660 рр. Наступ російського самодержавства на українську державність. Територіально-політичний устрій Гетьманщини в складі Російської імперії XVIII ст. Наступ царизму на політичну автономію України. «Пакти і конституція прав і вольностей Запорозького козацтва» (5 квітня 1710 р.) як угода між П. Орликом, гетьманом в екзилі та козацькою старшиною. Процес інкорпорації України до складу Російської імперії, ліквідація царизмом автономії України та української державності.

Тема 5: Українське національне відродження XIX ст. Державницька діяльність українських парламентарів в парламентах Австрії, Галицькому Сеймі, Думі Російської імперії.

Національно-визвольний рух в Україні у першій половині XIX ст.: Кирило-Мефодіївське братство та його програмний документ «Книга буття українського народу» як прагнення братчиків жити «по-братерські – не розділяючи своїх інтересів». Виникнення політичних організацій. Національне відродження на західноукраїнських землях: «Руська тина» українська політична думка на зх землях. Українське відродження у другій половині XIX ст.: громадські і політичні рухи; національний рух; порівняльний аналіз. Рух за політичну незалежність України.

Тема 6: Розвиток української державотворчої думки, українське питання у парламентах Російської та Австрійської імперій та діяльність українських фракцій на початку XX ст. Національно-демократична революція в Україні та боротьба за державність (1917-1920 рр.). Політичні режими на території українських земель у 20-30-ті роки – XX ст.

Виникнення політичних партій та стан української політичної думки на початку XX ст.: особливості, діяльність лідери соціалістичної, національно-революційної, ліберальної течій в українському русі – спільне та особливе. Українська держава у парламентах Російської та Австро-Угорської імперій, Галицькому сеймі: діяльність, досвід парламентаризму.

SYLLABUS / РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Боротьба за Українську державу в роки Національно-демократичної революції в Україні 1917-1920 рр.; Українська Центральна Рада, Гетьманат Павла Скоропадського, Директорія, перемога радянської влади. Головні пункти диференціації українського суспільства в 1917-1920 роках в економічній сфері, в соціальній політиці, у міжнародному житті, у галузі військового будівництва, галузі культури і науки, у сфері повернення та з'єднання (соборності) земель України. Політичні режими в українських землях у 20-30-ті роки ХХ ст.: спільне та особливе; зміст радянської системи як диктатури й командно-адміністративної системи; етапи більшовицького експерименту; наслідки тоталітарного режиму для України й українського народу.

Тема 7: Роль і місце України у контексті передвоєнного партнерства, воєнного протистояння двоїтності держав.
Політичне становище України напередодні Другої світової війни. «Українське питання» на початку Другої світової війни 1939-1945 рр., політичні процеси в Україні в період гітлерівської окупації: гітлерівський окупаційний режим і діяльність українських органів місцевого самоврядування; українські «Комітети Самопомоги» як маловпливовий аспект державотворчої діяльності українського народу. Політичні наслідки Другої світової війни для України.

Тема 8: Криза радянської тоталітарної системи. Боротьба за державну незалежність (1945-1991 рр.). Від тоталітаризму до демократії: розбудова Української незалежної держави 1991 – 2020 рр.
Боротьба за державну незалежність України за умов кризи радянської тоталітарної системи 1945-1991 рр.; сталінський режим в Україні; політична ситуація в Західній Україні; «відлига» як лібералізація тоталітарного режиму в середині 50-х – середині 60-х років ХХ ст.; епоха «застою» або реванш командно-адміністративної системи; «перебудова» та активізація боротьби за незалежність України (1985-1991 рр.). Розбудова Української незалежної держави 1991 – 2020 рр.: проголошення незалежності України, конституційний процес в Україні та його особливості; політичне становище в Україні за часів президентства Леоніда Макаровича Кравчука, Леоніда Даниловича Кучми, Віктора Андрійовича Ющенка, Віктора Федоровича Януковича, Петра Олексійовича Порошенка, Володимира Олександровича Зеленського: порівняльний аналіз векторів розвитку України як суверенної та незалежної держави. Причини революцій «На граниті», «Горі загибелі», «Гідності». Процес трансформації тоталітарного режиму в демократичний та його вплив на моделі форм державності в Україні. Особливості політичної системи України та формування сучасної української політичної еліти (ідеологічні розбіжності, регіональні відмінності) на рубежі ХХ – ХХІ століть.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена громадянського суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК02 Здатність зберігати та примножувати моральні (етичні), культурні цінності та цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та загальноцивілізаційного розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про світ, суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій. ЗК08 Здатність адаптуватись до нових ситуацій, переоцінювати накопичені знання.
Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	СК06 Здатність використовувати знання й розуміння для оцінки потенціалу суспільства та визначення перспектив розвитку чинної правової системи. СК07 Здатність застосовувати співвідносно до потреб правової системи загальноцивілізаційний та національний історико-правовий досвід критично аналізувати його та пропонувати соціально значимі зміни до нього.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПР05 давати короткий висновок щодо окремих проблем з точки зору обґрунтованості ПР12 викладати матеріал з певної проблематики таким чином, щоб розкрити суть основних питань ПР17 працювати в групі як учасник, формуючи власний внесок у виконання завдань групи

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті)
I семестр: Згідно розкладу	Тема 1: «Історія української державності» у просторі соціально-гуманітарних наук. Політичні аспекти утворення Київської	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна :1,3 додаткова (монографії) : 1, 7, 8, 10, 16, 18 методичне забезпечення: 4
I семестр: Згідно розкладу	Русі як середньовічної Української держави IX-X	Семінарське заняття: аудиторне,	Рекомендовані питання для обговорення та дискусії: 1.Слов'янські протидержавні утворення на українських землях: «класичні» та нові. 2. Сучасні наукові т...

SYLLABUS / РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	століть.	ZOOM, MOODLE 4 год	походження Київської Русі як держави: дискусії, думки. 3. Основні етапи розвитку державності в Київській Русі: характерні риси етапів, еволюція владних форм. 4. Робота з тестовими завданнями I-II-III рівнів (№№ 1-3). Навчально-методичний комплекс (посібник) з «Еволюції української державності», пункти 5 і 6. 5. Есе за обраною темою (на одному семінарі – не більше 3-х есе; на виступ – не більше 5 хвилин; теми есе див. на сайті дисципліни).
I семестр Згідно розкладу	Тема 2: Політичні наслідки роздвінення Київської Русі та особливості політичного життя князівств Подніпров'я та	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год)	Опрацювання літератури: основна: 1,3 додаткова: 1, 7, 8, 10, 16, 18 методичне забезпечення: 4
I семестр Згідно розкладу	Галицько-Волинської держави у XII-першій половині XIV століть.	Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусії: 1.Період федеративної монархії (період роздробленості): особливості, політичні наслідки, наукові дискусії. 2.Питання про етнічну історію Київської Русі, загально визнані наукові теорії. 3.Еволюція політичного та соціально-економічного розвитку Київської Русі: досягнення та недоліки. 4.Робота з тестовими завданнями I рівня (№№ 4-5). 5. Есе за обраною темою.
I семестр Згідно розкладу	Тема 3. Українські землі під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII століть; еволюція української державотворчої думки, перший досвід українського парламентаризму,	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна : 1,3 додаткова : 1, 7, 8, 10, 16, 18 методичне забезпечення: 4
I семестр Згідно розкладу	боротьба за консолідацію українського суспільства.	Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусії: 1.Українські землі у складі Великого князівства Литовсько-Руської держави: політичний устрій, політичні особливості українських земель у складі Литовсько-Руської держави. 2.Україна у складі Речі Посполитої: розвиток політичної та релігійної думки; братський рух у політичну консолідацію українського суспільства; боротьба як перший досвід українського парламентаризму. 3.Еволюція українського козацтва як політичної сили в Речі Посполитій та Східній Європі. 4.Робота з тестовими завданнями I рівня (№№ 6-7). 5.Есе за обраною темою.
I семестр Згідно розкладу	Тема 4: Українська національна революція, становлення та ліквідація української державності XVII – у XVIII ст	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна: 1,3 додаткова: 1, 7, 8, 10, 16, 18 методичне забезпечення:4
I семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусії: 1.Еволюція політичної культури українського козацтва: лідерів. Реформаторські проекти та програми (Северина) Наливайка, Йосипа Верещинського. Гетьманська національної державності. 2. Нова політика гетьмана Богдана Хмельницького: політичні тенденції в українському суспільстві; криза автономії після смерті Богдана Хмельницького. 3.Територіальний розкол України як наслідок переможної громадянської війни 1658-1663 рр. Наступ на українське самодержавства на українську державність. 4.Територіально-політичний устрій Гетьманщини у XVII- у XVIII ст. Наступ царизму на політичну незалежність України.

SYLLABUS / РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

			5.«Пакти і конституція прав і вольностей козацтва» (5 квітня 1710 р.) як угода між П. Орликом в екзилі та козацькою старшиною. 6.Процес інкорпорації України до складу Російської імперії та ліквідація царизмом автономії України та державності. 7. Есе за обраною темою.
I семестр Згідно розкладу	Тема 5: Українське національне відродження XIX ст. Державницька діяльність українських парламентарів в парламентах Австрії, Галицькому Сеймі, Думі Російської імперії.	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна : 1, 2 (Том 1), 3 додаткова : 7, 8, 18 методичне забезпечення: 4
I семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусії: 1.Національно-визвольний рух в Україні у першій половині XIX ст.: Кирило-Мефодіївське братство та його програма, документ «Книга буття українського народу» як спроба братчиків жити «по-братерськи – не розділимо» у випадку виникнення політичних організацій. 2.Національне відродження на західноукраїнських землях: «Руська трійця», українська політична думка на початку XIX ст. 3.Українське відродження у другій половині XIX ст.: громадянський, народницький, національний рухи: аналіз. Рух за політичну незалежність України. 4. Робота з тестовими завданнями II рівня (№№ 1-4). 5. Есе за обраною темою.
I семестр Згідно розкладу	Тема 6: : Розвиток української державотворчої думки, українське питання у парламентах Російської та Австрійської імперій та діяльність українських фракцій на початку XX ст.	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна: 1, 2 (Том 1,2, 3), 3 додаткова : 1,2,3,8, 12, 15,17, 18 методичне забезпечення: 4
I семестр Згідно розкладу	Національно-демократична революція в Україні та боротьба за державність (1917-1920 рр.). Політичні режими на території українських земель у 20-30-ті роки XX ст.	Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусії: 1.Виникнення політичних партій та стан української думки на початку XX ст.: особливості, діяльність соціалістичної, національно-революційної, ліберальної українському русі – спільне та особливе. 2.Українські фракції у парламентах Російської імперії, Угорської імперії, Галицькому сеймі: діяльність парламентської боротьби. 3.Боротьба за Українську державу в роки революції: демократичної революції в Україні 1917-1920 рр.: Центральної Ради, Гетьманат Павла Скоропадського, Директорія, перемога радянської влади, Гомін, суверенізації українського суспільства в 1917-1920 роках: економічній сфері, в соціальній політиці, у міжнародних відносинах у галузі військового будівництва, галузі культури і освіти, повернення та з'єднання (соборності) земель України. 4.Політичні режими в українських землях у 20-30-ті роки XX ст.: спільне та особливе; зміст радянської системи як командно-адміністративної системи; етапи її становлення, експерименту; наслідки тоталітарного режиму для українського народу. 5.Робота з тестовими завданнями II рівня (№№ 1-4). 6.Есе за обраною темою.
I семестр Згідно розкладу	Тема 7: Роль і місце України у контексті передвоєнного партнерства, воєнного протистояння двох диктатур.	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна: 1, 2 (Том 3,4,5), 3 додаткова: 1,2,3,6,8, 17,18 методичне забезпечення: 4
II семестр Згідно розкладу			

I семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусії: 1. Політичне становище України напередодні Другої світової війни. «Українське питання» на початку Другої світової війни 1939-1945 рр. 2. Політичні процеси в Україні в період гітлерівського окупаційного режиму й діяльність органів місцевого самоврядування; українська «Самодопомога» як маловідомий аспект діяльності українського народу. 3. Політичні наслідки Другої світової війни для України. 4. Тестові завдання III рівня: №№ 1-24. 5. Есе за обраною темою.
I семестр Згідно розкладу	Тема 8: Криза радянської тоталітарної системи. Боротьба за державну незалежність (1945-1991 рр.). Від тоталітаризму до демократії: розбудова Української незалежної держави 1991 – 2020 рр.	Лекція: аудиторна, ZOOM, MOODLE (2 год),	Опрацювання літератури: основна: 1, 2(Том 6), 3 додаткова : 1,2,3,4,5,6,8,9,11,13, 14, 17, 18 методичне забезпечення: 4
I семестр Згідно розкладу		Семінарське заняття: аудиторне, ZOOM, MOODLE 4 год	Рекомендовані питання для обговорення та дискусії: 1. Боротьба за державну незалежність України в умовах радянської тоталітарної системи 1945-1991 рр.; окупаційний режим в Україні; політична ситуація в Західній Україні як лібералізація тоталітарного режиму в середині 60-х років XX ст. ; епоха «застою» або реванш адміністративної системи; «перебудова» та боротьба за незалежність України (1985-1991 рр.). 2. Розбудова Української незалежної держави 1991-1999 рр.: проголошення незалежності України, конституційні умови незалежності України та його особливості; політичне становище часів президентства Леоніда Макаровича Кравчука, Леоніда Даниловича Кучми, Віктора Андрійовича Ющенка, Віктора Федоровича Януковича, Петра Олексійовича Порошенко, Володимира Олександровича Зеленського: порівняльний аналіз векторів розвитку України як суверенної та незалежної держави. 3. Причини революцій «На граниті», «Помаранчевої революції», «Революції Гідності» та їх вплив на моделі форм правління в Україні. 4. Особливості політичної системи України та сучасної української політичної еліти (ідеологія, цінності, регіональні відмінності) на рубежі XX – XXI століть. 5. Тестові завдання III рівня: №№ 25-50. 6. Есе за обраною темою.

1. Вивчення дисципліни передбачає виконання обов'язкових завдань у контексті семінарських обговорень.
2. Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуального завдання у контексті тематичних занять.
3. Детальний план проведення семінарських занять, завдання для семінарських занять, та індивідуальної роботи містяться в системі MOODLE: Шайкан В.О., Шляхтич Р.П. Навчально-методичний комплекс (посібник) (Робоча програма, методичні матеріали, плани семінарських (для дистанційного навчання) і контактних занять (для заочної форми навчання), рекомендована література, завдання індивідуальної роботи студентів, тестові завдання за трьома рівнями, лекційний матеріал) – «Історія української державності» для студентів освітньої кваліфікації «молодший бакалавр»: психології; права; обліку та оподаткування; фінансів, банківської справи та економічного ступеня «бакалавр»: галузі знань 08 спеціальності 081 «Право», галузі знань 051 спеціальності «Економіка», галузі знань 071 спеціальності «Облік та оподаткування», галузі знань 073 спеціальності «Менеджмент», галузі знань 075 спеціальності «Маркетинг», галузі знань 292 спеціальності «Економічні відносини», галузі знань 291 спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні та регіональні студії», галузі знань 056 спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», галузі знань 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», галузі знань 121 «Інженерне забезпечення», галузі знань 122 «Комп'ютерні науки», галузі знань 281 «Публічне управління та адміністрування». – Кривий Ріг: ДВНЗ «Державний університет економіки і технологій» (ДУЕТ) 191 с. // Ресурс Moodle [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://moodle.kneu.dp.ua>

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІСЬМЕНІ)

Навчальні підручники, посібники, енциклопедичні словники, словники:

1. Політична історія України. Посібник / За ред. д.і.н., проф. В.І. Танцюри – К.: «Академія», 2001.- 488 с.
2. Політична історія України ХХ століття в шести томах.
Том 1. На зламі століть (кінець ХІХ ст. – 1917 р.) – К.: Генеза, 2003.;
Том 2. Революції в Україні: політико-державні моделі та реалії (1917-1920). – К.: Генеза, 2003.;
Том 3. Утвердження радянського ладу в Україні (1921-1938). – К.: Генеза, 2003.;
Том 4. Україна у Другій світовій війні (1939-1945). – К.: Генеза, 2003.;
Том 5. Українці за межами УРСР (1918-1940). – К.: Генеза, 2003.;
Том 6. Від тоталітаризму до демократії (1945-2002). – К.: Генеза, 2003..
3. Петровський В. В. Історія України. Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. / В. В. Петровський, Радченко, В. І. Семененко. – Х. : Школа, 2007.– 589 с.

Історичні джерела:

1. Білас Іван. Репресивно-каральна система в Україні 1917-1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У двох книгах. Книга перша / Іван Білас. – Київ: «Либідь» - «Військо України», 1994.- 432 с..
2. Білас Іван. Репресивно-каральна система в Україні 1917-1953. Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У двох книгах. Книга друга. Документи та матеріали. / Іван Білас. – Київ: «Либідь» - «Військо України», 1994.- 432 с..
3. Історія русов. /Ретопринтне видання – М. : Університетська типографія, 1846. – 256 с.
4. Перша Конституція України гетьмана Пилипа Орлика. 1710 рік. Переклад з латинської мови. – Київ: «Либідь», 1994. – 77 с.
5. Костомаров М.І. «Закон Божий» (Книга буття українського народу). Програмні документи Кирило-Мефодіївського братства. – К.: Либідь, 1991. – 40 с.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

Монографії:

1. Арон Реймон. Мир і війна між націями: Пер. з фр.- К.: МП «Юніверс», 2000. – 688 с.
2. Бережная С.В., Бондаренко И.И., Кучемко Н.М. Тоталитаризм в истории Европы XX века.- Братислава: Европейский Центр Изобразительных Искусств, 2012.-192 с.
3. Билокин С.И. Механизм большевицкого насилия: Конспект исследования. / Сергей Иванович Билокин. Киев: Фонд «Воля» (Нью-Йорк), 2000. – 128 с.
4. Бойко О.Д. Україна 1991-1995: Тіні минулого чи контури майбутнього? – К.: «Магістр – S», 1996. – 128 с.
5. Бойко О.Д. Україна: від путчу до Пуші (серпень – грудень 1991 р.): Монографія.- Ніжин: ТОВ «Видво», 2006.- 224 с.
6. Вронська Тамара. Заручники тоталітарного режиму: репресії проти родин «ворогів народу» в Україні (1953 рр.). – К.: Інститут історії України НАН України, 2009.- 486 с.
7. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. – К.: «Знання» України, 1991.- 240 с.
8. Дейвіс Норман. Європа: Історія /Пер. з англ. П. Таращук, О. Коваленко. –К.: Вид-во Соломії «Основи», 2006.- 1464 с.
9. Держава і громадянське суспільство в Україні: пошук концепції співпраці: аналітична доповідь / за ред. О.М.Майбороди. - К.: ІПІЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2013.-376 с.
10. Котляр М. Ф. Історія України в особах. Давньоруська держава / М. Ф. Котляр. – К. : Україна, 1996. – 240 с.
11. Литвин В. Україна у другому повоєнному десятилітті (1956-1965).- К.: Видавничий дім «Лі – Terra», 2006.- 240 с.
12. Ніколаєв Ігор. Комуністичне єдиновладдя в УСРР у 1920-х рр.: історико-правовий аспект. Монографія. – Миколаїв: Вид-во ФОП «Швець», 2013.- 439 с.
13. Римаренко Ю.І. Національний розвій України: проблеми і перспективи.- К.: Юрінком, 1995.- 272 с.
14. Сербин Роман. За яку спадщину? – Київ, 2002.- 144 с. (Видання здійснене завдяки фінансової підтримки Відділу Ліги українців Канади у Монреалі).
15. Сергійчук В. Українська соборність. Відродження українства в 1917-1920 роках.- Київ: «Українська Спілка», 1999.- 416 с.
16. Толочко П. П. Історичні портрети / П. П. Толочко. – К.: Наукова думка, 1990.-268 с.
17. Фюре Франсуа. Минуле однієї ілюзії. Нарис про комуністичну ідею у ХХ столітті / Пер. з фр. – К.: Дух і Літера, 2007.- 810 с. (Спільний видавничий проект телеканалу «1+1» та видавництва «ДУХ І ЛІТЕРА»).
18. Черненко А.М. Українська національна ідея. Монографія.- Дніпропетровськ: Вид-во ДДІ, 1994.- 144 с.

Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Електронний ресурс:

19. Галицько-Волинська держава [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukr.wikipedia.org>
20. Визвольна війна і Хмельниччина. – [Електронний ресурс].- Режим доступу: // <http://www.ukrterra.com>
21. Речицький В. Прості цінності конституціоналізму // Критика. – 2011.- Січень-лютий. – С. 10-15. www.pravda.com.ua/articles/2010/11/24/5606253/; www.epravda.com.ua/news/2010/10/18/252448/

22. Шайкан В.О., Шляхтич Р.П. Навчально-методичний комплекс (посібник) (Робоча програма, матеріали, плани семінарських (для денної форми навчання) і контактних занять (для заочної форми навчання) рекомендована література, самостійна та індивідуальна робота студентів, тестові завдання за трьома лекційними матеріалами з дисципліни «Історія української державності» для студентів освітньої спеціальності «молодший бакалавр», «бакалавр»: психології; обліку та оподаткування; фінансів, банківської справи; страхування; освітнього ступеня «бакалавр»: галузі знань 08 спеціальності 081 «Право», галузі знань спеціальності «Економіка», галузі знань 071 спеціальності «Облік та оподаткування», галузі знань спеціальності «Менеджмент», галузі знань 075 спеціальності «Маркетинг», галузі знань 292 спеціальності «Міжнародні відносини», галузі знань 291 спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні науки», галузі знань 056 спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», галузі знань 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», галузі знань 121 «Інженерія програмного забезпечення», галузі знань спеціальності «Комп'ютерні науки», галузі знань 281 «Публічне управління та адміністрування». – Кривий Ріг: ДВНЗ «Національний університет економіки і технологій» (ДУЕТ), 2021 р. – 191 с. // Ресурс Moodle [Електронний ресурс]. – URL: <http://moodle.kneu.dp.ua/>

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРІВ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЯТЬ

1. Шайкан В.О. Ідеологічна боротьба в Україні періоду другої світової війни 1939-1945 рр. Монографія Олександрович Шайкан / Відп. ред. д.і.н., професор О.Є. Лисенко, Інститут історії України НАН України. «Діоніс» (ФООП «Чернявський Д.О.»), 2010. – 436 с.
2. Шайкан В.О. Ідеологічні аспекти підготовки до Другої світової війни // Валерій Олександрович Шайкан д.і.н., професор О.Є. Лисенко, Інститут історії України НАН України.- Кривий Ріг: «Діоніс» (ФООП «Чернявський Д.О.»), 2010. – 68с.
3. Колабораціонізм і національне питання // Шайкан В.О. Колабораціонізм на території рейхскомісаріату «Південна Україна» в роки Другої світової війни. Монографія. / Валентина Олексіївна Шайкан / Відп. ред. д.і.н., професор О.Є. Лисенко, Інститут історії України НАН України.- Кривий Ріг: «Мінерал» АГН, 2005. – С. 126-187. – 466 с)
4. «Життєвий простір для арійців»: окупована Україна в планах Німеччини; Філософія виживання: українська культура в умовах окупації // Шайкан Валентина. Повсякдення українців у роки німецької окупації України 1941-1944 рр. / Валентина Олексіївна Шайкан / Інститут української археографії та джерелознавства НАН України. – Київ, 2010. – С. 31-53 (80 с.) (Проект «Друга світова. Український вимір»).
5. Вплив соціально-економічної та політичної ситуації в Радянській Україні напередодні та в роки Другої світової війни // Шайкан Валерій, Шайкан Валентина. Соціально-політичні та економічні причини виникнення колабораціонізму в рейхскомісаріаті «Україна» та військової зони в роки Другої світової війни / Валентина Олексіївна Шайкан.- «Мінерал» АГН, 2004. – С. 47-67 (151 с.).
6. Нацистська інформаційно-пропагандистська боротьба: формування ідеологічних ідей, поглядів та уявлень українців у планах Третього рейху. Роль України на воєнно-політичній арені Другої світової війни: Український визвольний рух в роки Другої світової війни: проблеми дослідження // Шайкан Валерій, Шайкан Валентина. Українська держава в роки Другої світової та Великої Вітчизняної воєн: проблеми дослідження. Навчальний посібник для ст.-в ВІ. Олександрович Шайкан, Валентина Олексіївна Шайкан. Гриф МОН України.- Кривий Ріг: Вид. ФООП Чернявський Д.О., 2010. – С. 10-25; 88-110 (261 с.)
7. Нацистська інформаційно-пропагандистська боротьба: формування ідеологічних ідей, поглядів та уявлень українців в пресі у боротьбі за вплив на українське населення в період гітлерівської окупації. Місце України в Третьому рейху. Роль України на воєнно-політичній арені Другої світової війни: Український національно-визвольний рух в роки Другої світової війни: проблеми дослідження Шайкан Валерій, Шайкан Валентина. Україна в роки Другої світової та Великої Вітчизняної воєн: проблеми дослідження. Навчальний посібник для ст.-в ВНЗ. Вид. друге: випр. та доповн. Олександрович Шайкан, Валентина Олексіївна Шайкан. Гриф МОН України.- Кривий Ріг: Вид. ФООП Чернявський Д.О., 2010. – С. 10-37, 112-137 (289 с.).
8. Кривий Ріг: лихоліття 1941-1945 рр. / В.В. Стецкевич, В.О. Шайкан, Р.П. Шляхтич, С.М. Левченко, – Кривий Ріг: Видавничий центр ДВНЗ «КНУ», 2015. – 521 с.
9. Кривий Ріг: Пам'ять міста 1941-1945 рр. у документах і матеріалах / упорядники: В.В. Стецкевич, В.О. Шайкан, Р.П. Шляхтич та ін. - Кривий Ріг: Видавничий центр ДВНЗ «КНУ», 2018. – 480 с.
10. Шайкан В.О., Шелудякова Н.А. Сучасні інтерпретації актуальних проблем історії та права в країнах Центральної та Західної Європи середини ХХ – ХХІ ст./ упорядники: В.О. Шайкан, Н.А. Шелудякова. ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана» Криворізький економічний інститут. – Кривий Ріг: Вид. Чернявський Д.О., 2017. – 240 с. з іл.
11. Valentyna Shaikan, Andrii Shaikan. Complicity and Collaborationism in Ukraine of 1939-1945: Reasons, Typology and Consequences. Demonstrations: Monograph / Shaikan Valentyna Oleksiyivna, Dr. of Hist. Sciences, professor; Shaikan Andrii Valeriyovich, Dr. of Es. Sciences, professor / Translated from Ukrainian into English by Korzhova Lyudmyla Sergiyivna. Cand. of Ped. Sci. Professor of the State University of Economics and Technology (Kryvyi Rih). Recommended to publication by the Scientific Council of the State University of Economics and Technology (Kryvyi Rih), protocol No 5, 28.12.2020. – Prague, 2021. - 644 p. The paper version of the publication is the original. The publication is available in electronic version on the website:<https://www.oktanprint.cz/p/complicity-and-collaborationism-in-ukraine-of-1939-1945-reasons-typology-and-consequences> assigned with a DOI number: <https://doi.org/10.46489/CCU19391945-01> The paper version of the publication is the original. The publication is available in electronic version on the website:<https://www.oktanprint.cz/p/complicity-and-collaborationism-in-ukraine-of-1939-1945-reasons-typology-and-consequences> The publication is available in electronic version on the website:<https://www.oktanprint.cz/p/complicity-and-collaborationism-in-ukraine-of-1939-1945-reasons-typology-and-consequences> ukrainian Print ISBN 978-80-908066-4-1 E-book ISBN 978-80-908066-5-8.
12. Legal Assessment and Speculation on the Topic of Collaborationism in Ukraine. Digital Dimension / Andrii Valeriyovich Shaikan // 2021-03-21/ journal-article. DOI:<https://doi.org/10.1051/shsconf/202110003001>
13. Collaborationism and War Crimes as Phenomena in the Information Society/Valentyna Shaikan, Kate

SYLLABUS / РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Nina Ivaniuk, Alim Batiuk // *Proceedings of the III International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence 2020*, p.116-126/ 2020-04-02/ journal-article SOURCE-WORK-ID:<https://doi.org/10.2991/aebmr>

14. Andrii Shaikan, Valentyna Shaikan. Globalization and world culture of XX-beginning of XXI centuries: achievements, peculiarities, problems and perspectives // *Scientific journal of Polonia University*, 33 (2019), nr 2, p. 110-124. DOI: <https://dx.doi.org/10.23856/3312>

15. Andrii Shaikan, Valentyna Shaikan. Kollaborationism and complicity in the history of mankind reflected in writers works // *Scientific journal of Polonia University*, 30 (2018), nr 5, p. 107-113. DOI: <http://dx.doi.org/10.23856/3011>

16. Modern globalization challenges before «civilization of boundary» or almost according to M. Grushevsk: Ukrainians and what do they want? //Valentina Shaikan, Serhiy Parkhomenko //Globalne aspekty ekonomii swiata i way miedzynarodowych w warunkach niestabilnosci gospodarczej. Monografia. – Czestochowa: Akademia Polonijna, 2016. ISBN 978- 83-7542-168-2.

17. Шляхтич Р.П. Агентурно-оперативні заходи радянських сил спецоперацій щодо виявлення та ліквідації націоналістичних осередків на території Дніпропетровської області протягом 1944-1945 р.р // *Військово-історичний Електронний науковий фаховий журнал*. Вип. 1 (15) / Національний музей історії України у другій світовій війні. Меморіальний комплекс, Ін-т історії України НАН України. К., 2017, с. 75-85

18. Шляхтич Р.П. Перші українські націоналісти на Криворіжжі. Криворізький рій Південної похідної групи Східноєвропейський історичний вісник Спеціальний випуск II 2017, с. 85-92

19. Шляхтич Р.П. Участь українських націоналістів в утворенні та функціонуванні місцевих органів влади Розі протягом осені 1941 року // Сучасні інтерпретації актуальних проблем історії та права в країнах Східної Європи середини ХХ-ХХІ ст./ упорядники: В. О. Шайкан, Н. А. Шелудякова. ДВНЗ «Київський національний університет ім. Вадима Гетьмана»; Криворізький економічний інститут: Кривий Ріг: Видавець ФОН Чернявський с. 75-79

20. Шляхтич Р.П. Голокост у сільській місцевості Дніпропетровської області (за матеріалами свідчень очевидців). Yahad-In Unum // *Roxolania Historica*. 2019. Vol. 2(17), 188–198

21. Shliakhtych, R. (2020). Motives of the local police regarding participation in the Holocaust in the German-occupied Dnipropetrovsk" (Evidence from the districts of Kryvyi Rih and Stalindorf). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 5/47, 368–389.

22. Шайкан В.О., Шляхтич Р.П. Навчально-методичний комплекс (посібник) (Робоча програма) – матеріали, плани семінарських (для денної форми навчання) і контактних занять (для заочної форми навчання) рекомендована література, самостійна та індивідуальна робота студентів, тестові завдання за трьома семестрами. Лекційний матеріал з дисципліни «Історія української державності» для студентів освітньої кваліфікації «бакалавр»: психології; обліку та оподаткування; фінансів, банківської справи та страхування; освітньої кваліфікації «бакалавр»: галузі знань 08 спеціальності 081 «Право», галузі знань 051 спеціальності «Економіка», галузі знань 071 спеціальності «Облік та оподаткування», галузі знань 073 спеціальності «Менеджмент», галузі знань 075 спеціальності «Маркетинг», галузі знань 292 спеціальності «Міжнародні економічні відносини», галузі знань 071 спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», галузі знань 056 спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», галузі знань 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», галузі знань 121 «Інженерія програмного забезпечення», галузі знань 122 «Комп'ютерні науки», галузі знань 123 «Публічне управління та адміністрування». – Кривий Ріг: ДВНЗ «Державний університет економіки та технологій(ДУЕТ)», 2021 р. – 191 с. // Ресурс Moodle [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moodle.kneu.dp.ua/>

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Навчальна дисципліна базується на нормативних та за вибором навчальних дисциплінах і є необхідною для опанування навчальних дисциплін «Країнознавство», «Політологія», «Політичне маніпулювання» тощо. Обов'язкового знання іноземних мов не потребує

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

	Денна	Заочна
Лекції	16	8
Семінарські	32	8
Самостійна робота студента (СРС)	87	119
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	15	15
Курсова робота	–	–

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:		
оцінювання під час семінарських занять	50	50
виконання індивідуальної роботи	25	25
виконання і захист завдань самостійної роботи	5	5
науково-дослідницька робота	20	20
	10 (за наявності сертифіката)	10 (за наявності сертифіката)

Підсумковий контроль (іспит)	50	50
	100	100
Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала
90 – 100	Відмінно	
80 – 89		
70 – 79	Добре	
66 – 69		
60 – 65	Задовільно	
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультаційної роботи.	

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання обов'язків:

- ❖ не запізнюватися на заняття;
- ❖ не пропускати заняття (як лекційні, так і семінарські), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- ❖ самостійно опрацьовувати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час підготовки тестових завдань за трьома рівнями з метою підготовки до іспиту);
- ❖ своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою семінарські завдання;
- ❖ брати очну участь у контрольних заходах;
- ❖ будь-яке відтворення результатів чужої праці, в тому числі використання, завантажених матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формування компетентностей застосовуються такі методи навчання:

- вербальні/словесні* (лекція, пояснення, розповідь, бесіда);
- наочні* (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні* (різні види практичних завдань згідно теми семінарських занять);
- пояснювально-ілюстративний*, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її обговорення студентами;
- метод проблемного викладу*;
- дослідницький*.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор
- Zoom* – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів
- ZELIS* - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль тестування по бланкам.

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТИХ ДИСТАНЦІЙНИХ ОНЛАЙН КУРСІВ

- Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua;
- Coursera* – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.
- EdX* – онлайн-курси від закладів вищої освіти.
- Prometheus* — український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр пошти листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високої академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагиат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою студента. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, студенти повинні відрізняти власну інформацію, отриману з інших джерел.

Положення про академічну доброчесність

URL: https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету економіки і технологій - протокол № 1 від «02» вересня 2022 року

Укладач

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних наук
Протокол № 1 від «02» вересня 2022 року
Завідувач кафедри

Науково-методичною радою Державного університету
економіки і технологій
Протокол № 1 від 20 вересня 2022 року
Голова науково-методичної ради

В.О. Шайхан, Р.П. Шпиревич

Е.О. Шевченко

В.С. Ощепко